

Gjødselbrukforskrifta

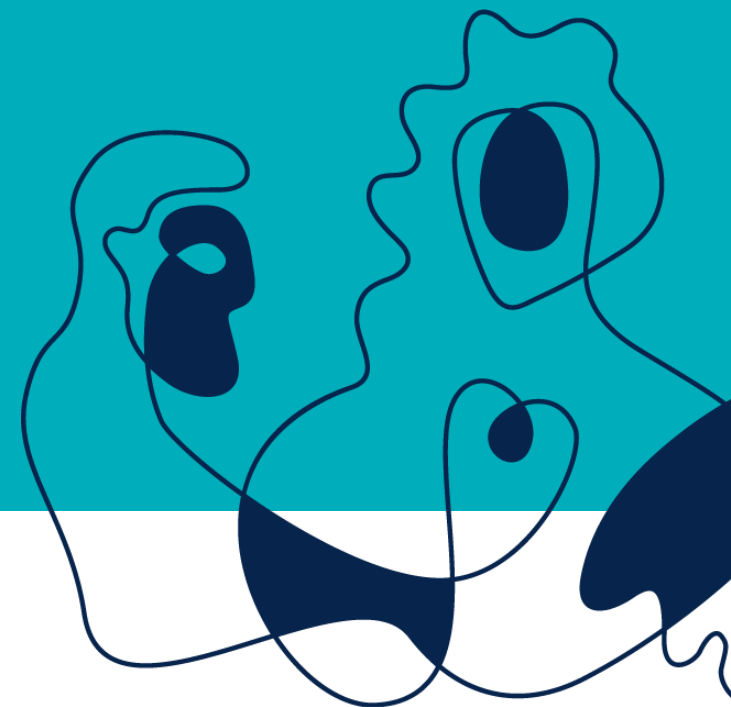
Teams- møte med kommunane i Trøndelag 28. feb 2025

Anders Mona
fylkesagronom

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

28.02.2025

Formålsparagraf

§ 1. *Formål*

Formålet med denne forskriften er å legge til rette for at gjødselvarer kan utnyttes som en ressurs samtidig som forurensningsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved lagring og bruk forebygges. Forskriften skal legge til rette for god avling og god utnytting av næringsstoffer i gjødselvarer og jordsmonn, og begrense tap av næringsstoffer til vassdrag og luft. Forskriften skal bidra til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet og ivareta hensynet til biologisk mangfold.

Gjødsel og gjødsling

- Gjødsel kan bare brukes på arealer som høstes eller beites
- Innmarksbeiter er i utgangspunktet ikke spredeareal for gjødsel, men kan godkjennes av kommunen
- Rundballer og annet fôr lagra på bakken kan lagres i tre år og slik at det ikke er fare for forurensing
- Oppsamla planterester fra veksthus og grønnsakavlinger kan lagres i tre år
- Nye veksthus og driftsbygninger skal ha oppsamling av vaskevann og annet næringsholdig væskeoverskudd

Lagring av organisk gjødsel

- Krav om kapasitet for 8 måneders lagringstid for husdyrgjødsel
- Lager for flytende gjødsel skal være tette
- Lager for faste organiske gjødselvarer med mindre enn 25 % ts skal ha tett bunn og tette kanter
- Lager for biorest og urin skal ha tett tak eller annet dekke som begrenser fordamping til luft
- Organiske gjødselslag med mer enn 25 % tørrstoff kan lagres på bakken på steder der de senere kan fjernes. Organiske gjødselvarer som omdannes på plassen kan lagres i inntil 3 år. Gjødsel fra fjørfe og organisk gjødsel mottatt utenfra og som er klar til bruk kan lagres inntil 1 år
- Gjødsel fra luftegårder, fôringsplasser m.m. fra utendørs husdyrhold skal fjernes minst en gang i vekstsesongen og en gang om høsten

Regler for bruk av organisk gjødsel

- Spredetid mellom 1. mars og 15. september
- Åpen åker, må nedmoldes innen 18 timer
- Det skal høstes avling eller etableres plantevekst etter spreiding
- Innmarksbeite må godkjennes av kommunen som spredeareal
- Gjødsel kan ikke spres i vegetasjonssonen mot vann og vassdrag, 2 meter sone
- På innmarksbeite kan det ikke spres nærrere vann enn 6 meter
- De som skal «bortskaffe» over 75 kg P i husdyrgjødsel må dokumentere og rapportere
- De som mottar over 75 kg P skal dokumentere mottak
- Statsforvalteren kan ved forskrift gi utsatt spredefrist til 1. november for organisk gjødsel i innlandsområder over marin grense der vekstsesongen starter etter 1. mai

Grense for fosforgjødsling

	2025	2027	2030	2033
Trøndelag	3,5 kg/daa	2,8 kg/daa	2,5 kg/daa	2,3 kg/daa
Innmarksbeite	2 kg/daa			

Fosforgrensa gjelder for sum av all gjødsel tilført, organisk gjødsel og mineralgjødsel

Alt 1 Kan følge grensa, dvs. ikke gjødsle over

Alt 2 Balansegjødsling dvs. differansen mellom P inn og P ut må ikke overstige 1:1

Særlig fosforkrevende vekster kan ha høyere grense, men ikke over 3,5 kg uten dispensasjon

Praktisering av regelverket før 2033

- 2025 **Det meste som før!** Utgangspunktet er maksimalt 3,5 kg /P per daa, men kan ha forståelse for at enkeltforetak kan ha utfordringer. Gjødslingsplan som tidligere år.
- 2026 Krav om gjødslingsplan og gjødseljournal trer i kraft
- 2027 Nye regler om spredetid 1. mars-15.sept trer i kraft
Første nedtrapping av fosforgjødsling
- 2028 Innmarksbeiter kan ikke gjødsles uten godkjenning. Fram til 2028 kan de gjødsles når dette er gjort før, og kan dokumenteres i gjødslingsplan 2022 eller 2023
- 2029 Fram til 2029 kan foretak som ikke hadde tilstrekkelig lagerkapasitet da forskrifta trådte i kraft spre husdyrgj med nedmolding i perioden 15.sept-1.nov
- 2030 Krav til jordprøver skal tilfredsstilles
Bestemmelsen om bruk av produkter med avløpsslam trer i kraft

Arealkrav ut frå fosformengde per dekar

	Gamal forskrift om gjødselvare 4 daa/GDE				Gjødselbruksforskrift 2,3 kg P/daa			
	Dyretal	GDE		Arealbehov	Fosfor	Fosfor	Arealbehov	Auka arealbehov
	stk	dyr/GDE	daa/dyr	daa	kg/stk	kg/år	daa	%
Verpehøns	7500	100	0,040	300	0,12	900	391	30
Slaktekylling 32-38 dg	280000	1750	0,002	640	0,0086	2408	1 047	64
Slaktekylling 40-45 dg	280000	1750	0,002	640	0,0116	3248	1412	121
Sau	200	7	0,571	114	2	400	174	52
Avlsgris	105	3	1,333	140	8,1	850	370	164
Slaktegris	2100	20	0,200	420	0,37	777	338	-20
Mjølkeku	50	1	4,000	200	15	750	326	63
Ungdyr	30	3	1,333	40	5	150	65	63
Ammeku	25	1,5	2,667	67	8	200	87	30

Konsekvens av redusert fosforgjødsling

P fra egne husdyr kg	Areal daa	2025-26 3,5 kg P			2027-2030 2,8 kg P			2030-32 2,5 kg P			2033- 2,3 kg P		
		P tillatt eget areal kg	P «mulig meirbruk» kg	Areal til gode daa	P tillatt eget areal kg	P «mulig merbruk» kg	Areal til gode daa	P tillatt eget areal kg	P «mulig merbruk» kg	Areal til gode daa	P tillatt eget areal kg	P «mulig merbruk» kg	Areal til gode daa
387	380	1 330	943	269	1 064	677	242	950	563	225	874	487	195
638	203	711	73	21	568	-70	-25	508	-131	-52	467	-171	-68

Hjelpeverktøy fra Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet Eanandoalldirektoráhtta

Fylke: TRØNDELAG

Kommune: VERDAL

Søknadsomgang: 2023

Se detaljer Mer informasjon Startside

P fra en sdyrgjøel	Disp. areal fulldyrka + overflatedyrka (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2025-2026 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2025-2026 (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2025-2026 (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2027-2029 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2027-2029 (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2027-2029 (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2030-2032 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2030-2032 (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2030-2032 (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2033--> (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2033--> (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2033--> (daa)
2 930	1 771	6 199	-3 269	-934	4 959	-2 029	-725	4 428	-1 498	-599	4 073	-1 143	-497
1 809	1 440	5 040	-3 231	-923	4 032	-2 223	-794	3 600	-1 791	-716	3 312	-1 503	-653
696	1 033	3 616	-2 920	-834	2 892	-2 197	-785	2 583	-1 887	-755	2 376	-1 680	-731
574	969	3 392	-2 818	-805	2 713	-2 139	-764	2 423	-1 849	-739	2 229	-1 655	-719
3 178	843	2 951	228	65	2 360	818	292	2 108	1 071	428	1 939	1 239	539
727	833	2 916	-2 189	-625	2 332	-1 605	-573	2 083	-1 356	-542	1 916	-1 189	-517
560	793	2 776	-2 216	-633	2 220	-1 660	-593	1 983	-1 423	-569	1 824	-1 264	-550
444	780	2 730	-2 286	-653	2 184	-1 740	-621	1 950	-1 506	-602	1 794	-1 350	-587
1 036	763	2 671	-1 635	-467	2 136	-1 100	-393	1 908	-872	-349	1 755	-719	-313
2 130	746	2 611	-481	-137	2 089	41	15	1 865	265	106	1 716	414	180
1 215	738	2 583	-1 368	-391	2 066	-851	-304	1 845	-630	-252	1 697	-482	-210
1 055	727	2 545	-1 490	-426	2 036	-981	-350	1 818	-763	-305	1 672	-617	-268
2 245	687	2 405	-160	-46	1 924	321	115	1 718	528	211	1 580	665	289
516	676	2 366	-1 850	-529	1 893	-1 377	-492	1 690	-1 174	-470	1 555	-1 039	-452

Arealbehov husdyrgjødsel ved ny gjødselbrukforskrift

Kommune	Grovfôr u/innmbeite	korn	potet	grønnsaker	Frukt og bær	Sum	Ny forskrift Arealbehov husdyrgj	«brukt» areal til egen husdyrgj
Steinkjer	85311	72476	391	383	355	158916	97511	61 %
Verdal	39902	36425	1259	114	0	77700	49480	64 %
Levanger	54207	65265	2597	1102	166	123337	91759	74 %
Stjørdal	33167	44324	1472	5	64	79032	29657	38 %
Frosta	5197	8779	3197	4628	102	21904	11747	54 %
Inderøy	26035	27138	550	597	87	54407	36111	66 %
Snåsa	22861	11918	8	0	0	34787	19175	55 %
Indre Fosen	56809	14312	15	4	54	71194	39627	56 %

Gjødslingsplan

- Krav hos dei som gjødslar over 25 daa jordbruksareal per år, eller meir enn 5 daa potet eller grønsaker
 - Areal, daa
 - Jordprøvar
 - Forgrøde
 - Årets vekstar
 - Forventa avling
 - Årets gjødselbehov for N og P
 - Gjødseltype, planlagt tilført N og P kg/daa
- Skal lagast før den enkelte vekstsesong og skal oppbevarast i 5 år
- Planen skal beskrive korleis eit event overskot av organisk gjødsel blir handtert

Jordprøvar

- Jordprøver skal takast minst kvart 8. år
- Prøvane skal vera representative og vera koordinatfesta
- Foretaket skal rapportere inn analysane til nasjonalt register

Journal for gjødsling

Alle som bruker gjødsel skal føre journal over faktisk gjødsling

- Type gjødsel og mengd
- Kva areal
- Tidspunkt
- Mengd total-P og total-N

Kva treng avklaringar

- Korleis handtere ønske om seinare spreietid 15.sept-1.nov?
- Kva ligg i gjødslingsplankravet «foreligge før den enkelt vekstsesong»?
- Føringar for enkeltdispensasjonar?
- Avklare nærare krava til balansegjødsling.
- Kva er avbøtande tiltak?
- Korleis kontrollere og reaksjonar når regelverk ikkje er følgd?